

и когато настъпят „дните честити“. Тогава „поетите ще са улиани във темпове и във агитки“ и пак няма да свършат важната си работа (в „История“).

Така лириката на Вапцаров се отделя – или противопоставя, – на хилядолетната линия, изразена в недотам скромните думи на Хораций *exegi monumentum, po-natatък от мнозина*, и в Пушкиновото „Я памятник себе воздвиг нерукотворный“. В България се появява стихът „Пък ще си викна песента“, а по-късно, когато отношението „пея-чета“ се разколебава, идва „А моите песни все ще се четат“, неколкратно повторено в стихотворението на Вазов. Има ли в лириката на Вапцаров нещо от рода на „А моите моторни песни все ще се четат“? Няма и помен от това.

И така, препинателният знак, рожба на писмеността, значи както със своето отсъствие, така и със своето присъствие и свръхприсъствие. И с двете възможности той е много добре дошъл в лириката. Очаква изследването си.

Образът на литературата в стихосбирката на Вапцаров е текстово пространен спрямо обема ѝ, смислово разнороден, ценностно противоречив, а на места престава и да бъде образ на литературата.

Разнородността се носи не само от съдържанието, но и от неговото изразяване. Част от нея човек може да усети и докато прелиства стихосбирката с премрежени очи – толкова остри са различията в графическото разполагане на стиховете.

В „Моторни песни“ има три основни стихови типа. Единият, условно наричан класически – строфи с еднакъв брой стихове, с равен брой срички и еднакъв ритъм, силаботоничен. Това вече е било традиционен стихов тип. Във втория има строфично деление с различен брой стихове и различна дължина на стиховете. Ритъмът силаботоничен, но с преходи между неговите разновидности; може да го наречем свободна силаботоника. Третият тип има много прилики с втория и една очебийна в буквалния смисъл на думата отлика – стиховете са разделени на части в отделни редове, всеки със свое начало в разполагането от ляво на дясно. Те са, както ги наричат, „начупени“.

Огрубена и непълна класификация, но и с нея може да заключим: В броените страници на стихосбирката, в произведения, създавани за години, които се броят на пръстите на едната ръка, има такава стихова разнородност. Какви значения може да породи тя в контекста на „Моторни песни“ и на други невключени в нея Вапцарови творби от периода?

Множество, кои приемливи, кои оспорими. Сред най-оспоримите за другите и особено привлекателно за мене е: постоянната смяна между толкова различни стихови типове подкрепя една от посоките в лириката на Вапцаров, колебанията и неувереността в смисъла и качествата на художествената